

POSTANOWIENIE

Dnia 5 kwietnia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Wygoda (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Konrad Wytrykowski

Ławnik SN Jolanta Jarząbek

po rozpoznaniu na posiedzeniu w dniu 5 kwietnia 2022 r., zażalenia z dnia 24 listopada 2021 r. wniesionego przez obrońcę sędzi w stanie spoczynku D. L. obwinionej o przewinienia dyscyplinarne z art. 107 § 1 pkt 3,4,5 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (dalej: u.s.p.), od postanowienia Sądu Dyscyplinarnego przy Sądzie Apelacyjnym w [...] z dnia 29 września 2021 r. sygn. ASD [...], w którym sąd ten uznał się niewłaściwym i przekazał sprawę obwinionej sędzi w stanie spoczynku D. L. o ww. przewinienia dyscyplinarne, Izbie Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego; na podstawie art.437 § 1 k.p.k. oraz art. 26 § 2 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz.U.2021.1904 t. j., dalej ustawa o SN);

postanawia:

1. zażalenia nie uwzględnić i zaskarżone postanowienie utrzymać w mocy;
2. zażalenie obrońcy w zakresie, w jakim stanowi ono wniosek „o oznaczenie sądu przed którym ma toczyć się postępowanie”, obejmujący zarzut braku niezależności Sądu Najwyższego – Izby Dyscyplinarnej oraz braku niezawisłości sędziów tej Izby, na podstawie art. 26 § 2 ustawy o SN, przekazać Prezesowi Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych, celem nadania mu dalszego biegu, na zasadach określonych w odrębnych przepisach.

UZASADNIENIE

Wnioskiem z dnia 18 stycznia 2021 r. sygn. SD [...] (zwany dalej wnioskiem) Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego przy Sądzie Okręgowym w P. wniósł o rozpoznanie sprawy dyscyplinarnej dot. sędzi Sądu Rejonowego w O. w stanie spoczynku D. L., obwinionej o to, że: występując w piśmie z dnia 28 kwietnia 2020 r. skierowanym do Ambasadora I. S. G. - Dyrektora Biura Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie, będąc sędzią Sądu Rejonowego w O. w stanie spoczynku, w nieustalonym miejscu, podjęła aktywność w sferze publicznej poprzez zajęcie czynnej postawy w bieżącym sporze politycznym, formułując własny pogląd i opowiadając się przeciw konkretnym rozwiązaniom proponowanym przez jedną z partii politycznych w związku z procesem legislacyjnym spowodowanym zaistniałą sytuacją epidemiczną i zagrożeniem zakażenia wirusem SARS-CoV-2 wywołującym chorobę COVID-19, polegającym na uregulowaniu kwestii dotyczących przeprowadzenia wyborów na urząd Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych - zgodnie z kalendarzem wyborczym - na dzień 10 maja 2020 r., wbrew zakazowi wyrażonemu w art. 178 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U.1997.78.483 ze zm.) statuującemu, że sędzia nie może prowadzić działalności publicznej, która nie daje pogodzić się z zasadami niezależności sądów i niezawisłości sędziów oraz wskazała, jakoby rozpoznanie protestów wyborczych i stwierdzenie ważności wyborów toczyć się miało przed Izbą Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego, w której członkowie - sędziowie Sądu Najwyższego - zostali powołani w wadliwym prawnie procesie wywołującym brak niezależności tej izby, publicznie kwestionując skuteczność powołania sędziów orzekających w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego w W., to jest podejmując się działania przynoszącego ujmę godności sędziego i podważającego zaufanie do jego niezawisłości, niezależności i bezstronności, czym uchybiła godności sędziego po przejściu w stan spoczynku, tj. o przewinienie dyscyplinarne określone w art. 104 § 2 u.s.p.

W dniu 23 września 2020 r. sygn. I DO 44/20 Prezes Sądu Najwyższego kierujący pracą Izby Dyscyplinarnej, na podstawie art. 110 § 3 u.s.p. wyznaczył,

jako właściwy do rozpoznania w pierwszej instancji sprawy dyscyplinarnej dot. ww. wniosku, Sąd Dyscyplinarny przy Sądzie Apelacyjnym w [...].

W dniu 29 września 2021 r. Sąd Dyscyplinarny przy Sądzie Apelacyjnym w [...] (dalej jako Sąd Dyscyplinarny) wydał postanowienie sygn. ASD [...], w którym stwierdził, brak swojej właściwości w przedmiocie rozpoznania ww. wniosku i przekazał sprawę do rozpoznania Sądowi Najwyższemu – Izbie Dyscyplinarnej, jako właściwemu do jej rozpoznania. W uzasadnieniu ww. postanowienia, sąd orzekający wskazał, iż: „wniosek dotyczy przewinienia określonego w art. 107 § 1 pkt 3 u.s.p. Norma art. 110 § 1b określa właściwość Sądu Najwyższego w przedmiocie rozpoznawania spraw, o których mowa w art. 107 § 1 pkt 3 u.s.p.”.

Zażaleniem z dnia 24 listopada 2021 r. obrońca sędzi w stanie spoczynku D. L. zaskarżył ww. postanowienie Sądu Dyscyplinarnego, zarzucając mu: obrazę przepisów postępowania tj. art. 35 § 1 k.p.k. w zw. z art. 110 § 1 pkt. 1b oraz art. 128 u.s.p., poprzez przedwczesne i pozbawione podstawy faktycznej uznanie się niewłaściwym i przekazanie sprawy do rozpoznania Izbie Dyscyplinarnej Sądu. Skarżący ponadto wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i zwrócenie sprawy do rozpoznania Sądowi Dyscyplinarnemu przy Sądzie Apelacyjnym w [...].

W uzasadnieniu zażalenia obrońca sędzi w stanie spoczynku D. L. wskazał m.in., iż: „jak wynika z okoliczności sprawy, wbrew treści sformułowanego zarzutu o popełnienie przewinienia dyscyplinarnego, sygnatariusze listu, w tym mój klient, nie wypełnili znamion deliktu dyscyplinarnego z art. 107 § 1 pkt 3 u.s.p. Przepis ten, nie dotyczy bowiem formułowania i wyrażania opinii i ocen, czy też podpisywania apeli w ramach dyskursu publicznego, co przecież samo w sobie jest prawem zagwarantowanym przez Konstytucję RP oraz Kartę Praw Podstawowych Unii Europejskiej jako prawo do swobody wypowiedzi i prezentowania poglądów na sprawy publiczne. Na taką interpretację tego przepisu wskazuje również sam ustawodawca, który w uzasadnieniu projektu ustawy z dnia 20 grudnia 2019 r. o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw wskazał wyraźnie, że artykuł ten dotyczy działań podejmowanych przy wykonywaniu zadań z zakresu wymiaru sprawiedliwości. Natomiast zarzucane mojemu klientowi zachowanie w żadnym razie nie dotyczyło jego działalności w sferze orzecniczej czy sprawowania

wymiaru sprawiedliwości. Wykładnia legalna wskazuje więc, że jego zachowanie znajdowało się poza zakresem znamion deliktu dyscyplinarnego. Przepisy materialne typizujące poszczególne rodzaje deliktów dyscyplinarnych nie mogą jako należące do szeroko rozumianego prawa penalnego, być interpretowane rozszerzająco zgodnie ze znaną z prawa karnego zasadą *nullum crimen sine lege*. Ponadto, skarżący wskazał, iż: „Nie można zgodzić się ze stwierdzeniem, że podpisanie listu do instytucji powołanej przecież właśnie do monitorowania wyborów, stanowiło akt polityczny, niegodny urzędu sędziego i niezawisłości sędziowskiej. Biorąc pod uwagę powyższe należałoby jasno stwierdzić, że sędziowie podpisując się pod ww. listem do OBWE dali wyraz wierności rocie ślubowania sędziowskiego, nakazującego im stanie na straży prawa. Treść podpisanego przez mojego mocodawcę listu w żadnej mierze nie zawiera sformułowań kwestionujących istnienie stosunku służbowego sędziego, skuteczność powołania sędziego lub umocowanie konstytucyjnego organu Rzeczypospolitej Polskiej. Rzecznik Dyscyplinarny upatruje się tego w sformułowaniu odwołującym się do treści uchwały składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 23 stycznia 2020 r. (sygn. akt BSA 1-4110-1/20). Oczywistym jest, że po pierwsze cytowanie orzeczeń sądów, w tym w szczególności orzeczenia Sądu Najwyższego nie może być deliktem dyscyplinarnym, a po drugie cytat ten zawiera jedynie stwierdzenie, że członkowie Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego zostali powołani w wadliwym prawnie procesie wywołującym brak niezależności tej izby, a nie kwestionuje skuteczności powołania tych sędziów ani ich statusu jako sędziów Sądu Najwyższego. Obawa o przebieg procesu nominacyjnego czy też niezależność sędziów nie oznacza automatycznie podważenia skuteczności powołania sędziego”. W uzasadnieniu wywiedzionego przez siebie środka odwoławczego obrońca sędzi w stanie spoczynku D. L. wskazał także, iż: jeśli powyższe argumenty nie okażą się dla Sądu wystarczające, obrońca obwinionej wnosi o przekazanie niniejszej sprawy do Izby Karnej Sądu Najwyższego z uwagi na fakt, iż Izba Dyscyplinarna Sądu Najwyższego została uznana przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej za nieuprawnioną do orzekania w sprawach dyscyplinarnych sędziów.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zażalenia obrońcy sędzi D. L. jest bezzasadne i to w stopniu oczywistym, z tej racji na uwzględnienie nie zasługuje. W ocenie Sądu Najwyższego obrońca wywodząc swój środek odwoławczy ewidentnie polemizuje nie tyle z treścią postanowienia Sądu Dyscyplinarnego przy Sądzie Apelacyjnym w [...] z dnia 29 września 2020 r., ale z treścią wniosku Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego przy Sądzie Okręgowym w P. o rozpoznanie sprawy dyscyplinarnej sędzi D. L. z którego wynika ewidentnie, iż przypisywane przez niego sędzi D. L. przewinienie dyscyplinarne polegać miało na kwestionowaniu przez obwinioną skuteczności powołania przez Prezydenta RP na stanowisko sędziego sędziów Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego

W wywiedzionym przez siebie środku odwoławczym, obrońca nie wskazał, na żadną możliwą do uwzględnienia okoliczność, która uzasadniałaby uchylenie zaskarżonego orzeczenia sądu pierwszej instancji. W szczególności nie wykazał, aby Sąd Dyscyplinarny przy Sądzie Apelacyjnym, w sposób wadliwy przyjął, iż to nie on, ale Sąd Najwyższy jest właściwym do rozpoznania sprawy dyscyplinarnej sędzi D. L. o przewinienie dyscyplinarne wskazane we wniosku Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego z 18 stycznia 2021 r. Skarżący nie podjął nawet próby udowodnienia, iż wniosek Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego dotyczy, nie przewinienia dyscyplinarnego wskazanego w art. 100 § 1 pkt 1 lit. b, in fine (jak zasadnie przyjął to sąd pierwszej instancji), ale innego przewinienia dyscyplinarnego, co do którego właściwym zgodnie z treścią art. 110 § 1 pkt 1 lit a, są sądy dyscyplinarne przy sądach apelacyjnych. Skarżący w wywiedzionym przez siebie zażaleniu kwestionuje jedynie „karnoprawną” ocenę czynu obwinionej dokonanej przez Rzecznika starając się wykazać, iż ów czyn nie stanowi żadnego deliktu dyscyplinarnego. Tak sformułowany środek odwoławczy nie daje żadnych podstaw do tego, aby przyjąć za skarżącym, iż to nie Sąd Najwyższy – Izba Dyscyplinarna, ale Sąd Dyscyplinarny jest sądem właściwym do rozpoznania sprawy dyscyplinarnej sędzi D. L. Tylko wykazanie, iż przedmiotem wniosku jest przewinienie dyscyplinarne nie stanowiące któregoś z przewinień wskazanych w art. 110 §1 pkt 1 lit b u.s.p. musiałoby zaskutkować uchyleniem przez sąd odwoławczy

zaskarżonego orzeczenia. Sąd Najwyższy stwierdza, iż skoro z treści zgromadzonych w sprawie materiałów bezspornie wynika, że Rzecznik Dyscyplinarny wystąpił z wnioskiem o rozpoznanie sprawy dyscyplinarnej sędzi D. L. za przewinienie dyscyplinarne polegające m.in. na „kwestionowaniu skuteczności powołania sędziów orzekających w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego to taki opis czynu jako zawierający znamiona deliktu dyscyplinarnego stypizowanego w art.107 §1 pkt 3 u.s.p. słusznie został uznany przez Sąd Dyscyplinarny przy Sądzie Apelacyjnym w [...] za obligujący go stosownie do treści art.35 § 1 k. p .k w związku art.110 § 1 pkt.1 lit. b u.s.p. do stwierdzenia swojej niewłaściwości i do przekazania sprawy do rozpoznania Izbie Dyscyplinarnej Sadu Najwyższego. Przepis art.110 § 1 pkt 1 lit b u.s.p. stanowi bowiem, iż: w sprawach dyscyplinarnych sędziów orzekają: w pierwszej instancji: Sąd Najwyższy w składzie dwóch sędziów Izby Dyscyplinarnej i jednego ławnika Sądu Najwyższego w sprawach przewinień dyscyplinarnych wyczerpujących znamiona umyślnych przestępstw ściganych z oskarżenia publicznego lub umyślnych przestępstw skarbowych lub sprawach, w których Sąd Najwyższy zwrócił się z wnioskiem o rozpoznanie sprawy dyscyplinarnej wraz z wytknięciem uchybienia, oraz w sprawach, o których mowa w art. 107 § 1 pkt 3.Zasadnie zatem Sąd Dyscyplinarny przy Sądzie Apelacyjnym w [...] uznał się za niewłaściwy do rozpoznania sprawy dyscyplinarnej z wniosku Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego z dnia 18 stycznia 2021 r. i prawidłowo przekazał sprawę do rozpoznania Sądowi Najwyższemu – Izbie Dyscyplinarnej.

Skarżący nie wskazał również, aby w związku z wydaniem zaskarżonego postanowienia zaistniała, którakolwiek z bezwzględnych przesłanek procesowych, o których mowa w art. 439 § 1 k.p.k., co zgodnie z treścią tego przepisu nakazywałoby uchylić zaskarżone orzeczenie. Także Sąd Najwyższy rozpoznając przedmiotową sprawę nie stwierdził, którakolwiek z bezwzględnych przesłanek odwoławczych.

Sąd Najwyższy postanowił zażalenie obrońcy w zakresie, w jakim stanowi ono wniosek „o oznaczenie sądu przed którym ma toczyć się postępowanie”, obejmujący zarzut braku niezależności Sądu Najwyższego – Izby Dyscyplinarnej

oraz braku niezawisłości sędziów tej Izby, na podstawie art. 26 § 2 ustawy o SN, przekazać Prezesowi Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych, celem nadania mu dalszego biegu, na zasadach określonych w odrębnych przepisach.

Zgodnie z treścią art. 26 § 2 zdanie drugie ustawy o SN: „Sąd rozpoznający sprawę przekazuje niezwłocznie wniosek Prezesowi Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych celem nadania mu dalszego biegu na zasadach określonych w odrębnych przepisach. Przekazanie wniosku Prezesowi Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych nie wstrzymuje biegu toczącego się postępowania”. Mając na uwadze, iż w wywiedzionym przez siebie zażaleniu obrońca zawarł m. in. wniosek o przekazanie sprawy do rozpoznania Izbie Karnej Sądu Najwyższego, gdyż w ocenie skarżącego Izba Dyscyplinarna Sądu Najwyższego została uznana przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej za nieuprawnioną do orzekania w sprawach dyscyplinarnych sędziów, uznać należało, iż zgodnie z przywołanym powyżej przepisem ustawy o Sądzie Najwyższym, zażalenie w tym zakresie należało przekazać do rozpoznania Prezesowi Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego.

Z uwagi na powyższe Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji.

a.s.